

Plus !

**Algemene beschouwing op de
begroting 2019 van de
Gemeente Uden**

28 oktober 2018

Inleiding

Bijna 2200 inwoners van de gemeente Uden hebben in maart van dit jaar hun stem uitgebracht op UdenPlus. Het uitbrengen van een stem betekent dat je als burger invloed wilt uitoefenen op het gemeentelijk beleid. Stemmen op UdenPlus betekent dat je achter de programmapunten van onze partij staat, dat je vertrouwen hebt dat de Udense politiek serieus met deze punten omgaat en een aantal punten verwezenlijkt gaan worden.

Het programma van UdenPlus richt zich voornamelijk op het leeftijdsvriendelijk maken van onze gemeente. Dit betekent dat wij een partij zijn waar iedereen zich thuis kan voelen. Toch kan een groot deel van de kiezers van UdenPlus onder de leeftijd van 45 jaar en ouder geschaard worden. Daarnaast telt de gemeente Uden bijna twee keer zoveel inwoners van 65 jaar en ouder dan van 15 tot 25 jaar en overstijgt het aantal 65 plussers ook het aantal 0 tot 15 jarigen. Het is eenieder bekend dat de demografische ontwikkeling van Nederland - en ook van Uden - laat zien dat de gemiddelde leeftijd de komende decennia nog verder zal stijgen.

UdenPlus is een constructieve partij. Het gaat ons er niet om garen te spinnen bij fouten die de huidige coalitie gemaakt heeft en nog zal maken. Evenmin zullen we spijkers op laag water gaan zoeken. Wij zullen onze waardering uitspreken voor zaken die goed worden opgepakt door het zittende college, zeker ook wanneer ze een leeftijdsvriendelijk karakter hebben en derhalve aansluiten bij ons programma.

In de hoofdstuksgewijze behandeling van de begroting stellen wij hier en daar vragen aan het college om toelichting te krijgen op zijn voorstellen. Wij gaan voor anker liggen bij punten waar we vinden dat die niet of onvoldoende zijn meegenomen in het programma van de coalitie, of die een belangrijke meerwaarde kunnen betekenen. Alhoewel dit een breed scala van punten betreft, lichten wij er hier reeds uit dat - zeker in verhouding tot de jonge Udenaren - weinig aandacht wordt besteed aan participatie van ouderen in de Udense samenleving, aan het bevorderen daarvan en aan het scheppen van voorwaarden daartoe.

Hoofdstuksgewijze behandeling van de begroting.

Uit de antwoorden op onze technische vragen over de begroting sluit de begroting uiteindelijk met een negatief saldo, indien de financiële gevolgen van de nieuwe ontwikkelingen, en ook de financiële effecten van de offertes en de incidentele en structurele gevolgen ervan, voor 2019 worden meegerekend. Maar ook na afboeking van het negatieve saldo 2019 is de hoogte van de algemene reserve nog van dien aard dat posten die nog niet zijn voorzien, meegenomen kunnen worden in de onderhavige begrotingsperiode. Over een periode van 4 jaar, toont de meerjarenbegroting volgens de berekeningen van het college immers een hoog positief saldo.

1. Veiligheid

Onderzoek onder Udense senioren heeft uitgewezen dat een sterke behoefte bestaat aan meer politie op straat, vooral in de avonduren. Vanwege sociale onveiligheid komen veel mensen 's avonds weinig buiten en nemen zij ook niet deel aan activiteiten die in de avonduren gepland zijn. Wij omarmen om die reden het voorstel van het college om zowel de politie als de BOA's meer zichtbaar te laten zijn, maar dan ook in de avonduren. De vraag van UdenPlus is welke bevoegdheden een BOA momenteel heeft m.b.t. het toezicht op sociale veiligheid, het bewaken van de leefbaarheid en het optreden bij conflicten en of het de gemeente vrij staat die bevoegdheden uit te breiden.

Wat ons ook aanspreekt in het voorstel van het college - het is bijna letterlijk in het programma van UdenPlus verwoord - is het voornemen om buurtbewoners een grotere rol te geven in de zorg voor de leefbaarheid en veiligheid van hun buurt. Wij hanteren daarvoor het begrip 'buurtzorg', met dien verstande dat 'buurtzorg' nog een extra dimensie toevoegt en buurtbewoners ook op andere gebieden oog laat hebben voor elkaar. Bijvoorbeeld dat buurtgenoten worden geholpen die minder mobiel zijn, niet zelf boodschappen kunnen doen en geen mantelzorgers hebben. Wij zijn van mening dat het faciliteren van buurten een belangrijke opstap kan zijn om die buurtbetrokkenheid op de genoemde gebieden te bevorderen. Om die reden stelt UdenPlus voor om voor buurtinitiatieven, die tot doel hebben meer oog te

hebben voor elkaar en elkaar te ondersteunen, indien nodig te faciliteren .
UdenPlus adviseert hiervoor een stelpost op te nemen van € 1,-- per inwoner.

UdenPlus is voor een lik-op-stuk beleid in geval sprake is van straatterreur of burenoverlast. Partijen als de gemeente, de politie, hulpverlenende instanties en, in geval het een buurt met sociale woningbouw betreft, Area moeten direct aanspreekbaar zijn en gezamenlijk actie ondernemen.

2. Verkeer en vervoer

UdenPlus vraagt aandacht voor een beter en milieuvriendelijker vervoer voor kwetsbare mensen. Het gebruik van AutoMaatje biedt die mogelijkheid evenals 'Begeleid vervoer Uden', waar meer bekendheid aan moet worden gegeven. Ook de elektrische auto's van IBN, Area en de gemeente Uden kunnen benut worden voor het vervoer van mobiel kwetsbare mensen. Voor de coördinatie en uitvoering van deze mogelijkheden kunnen mogelijk mensen met een (te grote) afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet.

Wat 'Uden aan het spoor' en een lightrail-verbinding met Oss, hetgeen de coalitie voorstelt, voor voordelen met zich meebrengen voor de inwoners van de gemeente Uden, ontgaat UdenPlus en is ook nog niet met zekerheden onderbouwd. Dat lijkt ons een eerste vereiste.

Uden kent verschillende plekken met een te grote verkeersdruk, te hoge risico's voor verkeersdeelnemers of met obstakels die een doorstroom belemmeren. Zo wordt bijvoorbeeld het verkeer op de Bronkhorstsingel te weinig afgeremd door de huidige maatregelen en ontstaan dagelijks gevaarlijke situaties voor overstekende kinderen. Het verkeer Kapelstraat-Peperstraat-Piusplein ondervindt dagelijks veel hinder van de aangelegde 'U' en brengt de bewoners in de aangrenzende appartementen extra milieuoverlast. Voorgesteld wordt een onderzoek te doen onder inwoners van Uden naar de ervaren verkeerssituatie in hun wijken, wat moet leiden tot een meerjarenplan 'Veilig Verkeer Uden'.

UdenPlus is voorstander van het afschaffen van betaald parkeren bij Bernhoven. Naar onze mening past het niet om voor een maatschappelijke

voorziening als een ziekenhuis, waar relatief veel meer mensen met een smalle beurs gebruik van maken dan mensen met een hoog inkomen, parkeergeld te vragen. Gelet op de ook door het college erkende hoge kosten gepaard gaande met het op zeer regelmatige basis oplossen van storingen aan de technische parkeerfaciliteiten bij Bernhoven, komt het ons voor dat ook economische overwegingen geen beletsel hoeven te zijn tegen opheffing van het betaald parkeren.

Om te voorkomen dat het parkeerterrein gebruik gaat worden als grote carpoolplaats kunnen blauwe zones worden ingevoerd. Derving van inkomsten kan worden gecompenseerd door een lichte verhoging van de tarieven bij de overige parkeerterreinen, uitbreiding van betaalde parkeerterreinen en een meer efficiënte aanpak van de garage op het Brabantplein, conform het voorstel zoals beschreven in de externe offertes onder nummer 67.

3. Economie

Het college geeft aan dat de concurrentiepositie van Uden wordt verstevigd door opschaling. UdenPlus vecht deze aanname niet aan, maar bepleit een door de burgers, en niet alleen door de politiek, gedragen besluit over een zwaarwichtige zaak als een fusie van gemeenten. Om de burgers van Uden en Landerd over de streep te trekken, zullen niet zozeer gevoelens, maar vooral feiten op tafel gelegd moeten worden, waaruit blijkt dat de burgers van Uden en Landerd er beter van worden als tot één nieuwe gemeente gekomen gaat worden. Vragen als wat de concrete meerwaarde is voor de werkgelegenheid en voor de economische ontwikkeling, wat het betekent voor het huidige aanbod en het verder aantrekken van lager, middelbaar en hoger onderwijs, of de bouw van nieuwe woningen een extra impuls gaat krijgen en welke winst er voor de burger te behalen is voor wat betreft de hoogte van de gemeentelijke belastingen, verdienen daarbij de aandacht.

De zorg is de grootste verschafter van werkgelegenheid in de gemeente Uden. In het coalitieprogramma zien wij niet terug wat het college voornemens is te doen om dit te koesteren en zo mogelijk verder uit te bouwen. UdenPlus stelt in dit verband voor een hogeschool te interesseren om een afdeling HBO-V

(verpleegkundigen) in Uden te huisvesten en om de gemeente de benodigde faciliteiten te laten bieden.

UdenPlus stimuleert de vestiging van nieuwe, schone, duurzame bedrijven die innovatie hoog in het vaandel hebben staan en bijdragen aan werkgelegenheid voor (Udense) mensen die zich aandienen op de arbeidsmarkt. Monitoring van succesvolle initiatieven, die in Uden al op dit gebied zijn genomen, moet worden gedaan en benut als p.r. of trekpleister.

Het centrum van de gemeente Uden verdient een verdere facelift om aantrekkelijk te zijn voor het Udense winkelend publiek en voor mensen uit de regio. Leegstaande gebouwen in of gebouwen leunend tegen het centrum zullen een bestemming moeten krijgen als woongebouw, of locatie voor (non profit) dienstverlening. Het centrummanagement moet, meer dan tot nu toe, worden uitgedaagd om concrete plannen voor te leggen die de ambitie van Uden als bruisend centrum realiseren.

De vergrijzing van de samenleving, in relatie tot een sterk aangetrokken economie, heeft tot gevolg dat het aanbod aan jonge arbeidskrachten lager is dan de vraag ernaar. Vooral in de zorgsector is hier sprake van. Het sterk teruggelopen aantal werkzoekenden in de gemeente Uden spreekt boekdelen. Het desondanks zonder werk zitten, is des te pijnlijker voor mensen die het betreft. Daarenboven is er een groep die vanwege hun pensioenleeftijd moet stoppen met werken, terwijl ze nog graag wil doorwerken of anderszins haar kennis wil overdragen. UdenPlus stelt voor om:

- het aantal werkervaringsplekken met een inspanningsverplichting voor de inlenende partij uit te breiden;
- mensen die tegen hun pensioen aanlopen, werkeloos zijn en een te grote afstand tot de arbeidsmarkt blijken te hebben, vrij te stellen van verplicht solliciteren en aan te zetten tot maatschappelijke dienstverlening met behoud van uitkering;
- te bevorderen dat meer mensen in dienst blijven na de pensioengerechtigde leeftijd;

- initiatieven of voorstellen uit de Udense samenleving die tot doel hebben de kennis en ervaring van gepensioneerde burgers te benutten voor onderwijs, zorg en het bedrijfsleven te bevorderen en faciliteren.

4. Onderwijs

Recentelijk heeft de Gemeenteraad groen licht gegeven voor een nieuw basisschool, terwijl de prognose over de bestaansrecht op middellange en lange termijn vragen oproept. De beslissing tot nieuwbouw van scholen (en voor grote aanpassingen), waaronder voor 'Oost', dient op goed gefundeerd onderzoek te zijn gebaseerd. UdenPlus roept de coalitie op onderzoek te doen naar onder meer de demografische ontwikkelingen voor de middellange en lange termijn en naar sociografische aspecten, zoals de participatie van ouderen op de arbeidsmarkt en de invloed van de burgerlijke staat op eisen die aan scholen worden gesteld, bijvoorbeeld de openingstijden en kinderopvang. Op basis van de uitkomsten van een dergelijk onderzoek kan de beslissing worden genomen om voor 'Oost' wel of niet te investeren. Zoals eerder beargumenteerd, is UdenPlus voor de komst van de opleiding HBO-V en voor het faciliteren hiervan.

Uden Plus is voor een effectieve aanpak van laaggeletterdheid.

Laaggeletterdheid betekent doorgaans afhaken in de samenleving. Onze digitale samenleving zorgt ervoor dat meer mensen afhaken en het bevorderen van digitale vaardigheden is een belangrijk aandachtspunt voor UdenPlus. De gemeente Uden onderzoekt de mogelijkheden om alfabetiseringsonderwijs op te laten zetten en verzorgen door gekwalificeerde leerkrachten. UdenPlus adviseert bij dit traject na te gaan of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt opgeleid kunnen worden en hierbij een rol kunnen vervullen.

5. Sport, cultuur en recreatie

UdenPlus staat sympathiek tegenover initiatieven die binnen- en buitensport bevorderen. Zowel recreanten als prestatiegerichte sporters, tot en met topsporters, dienen voorzien te zijn of te worden van accommodaties of faciliteiten die bij hun ambitie passen. Interesse in sporten en bewegen houdt niet op bij een bepaalde leeftijd. Wel veranderen de eisen die worden gesteld aan de accommodatie naarmate de leeftijd toeneemt. Bij de bevordering van

fitness in het sportpark zal een belichtingsplan moeten worden gemaakt en zal de balans tussen natuurbehoud en veiligheid in acht moeten worden genomen. Veel ouderen en mensen met een handicap zullen niet naar het sportpark gaan om lichamelijke oefeningen te doen. UdenPlus wil dat de gemeente investeert in de aanleg van een gezondheidspark annex beweegpark, grenzend aan de skatebaan aan het bevrijdingspark, dat kan worden ingericht voor mensen op leeftijd en mensen met beperkingen.

UdenPlus is van mening dat de Udense publieke omroep DTV de armslag moet krijgen om een zo compleet mogelijk programma te laten zien. DTV kan dan, meer dan tot nu toe, een belangrijke rol vervullen in de bevordering van betrokkenheid van burgers bij de politiek, in het promoten van onze gemeente en in de overdracht van informatie naar burgers die vanwege fysieke beperkingen veel aan huis gekluisterd zijn.

UdenPlus vindt dat het bijwonen en/of deelnemen aan culturele activiteiten voor iedereen mogelijk moet zijn en dat een laag inkomen geen sta in de weg moet zijn. Bij het organiseren van culturele activiteiten moet rekening worden gehouden met een spreiding van tijden waarop de activiteiten plaatsvinden, omdat veel mensen in de avonden niet naar buiten gaan. UdenPlus omarmt dan ook een 'Plusmenu 55+' een divers aanbod van culturele instellingen voor mensen die nu vaak tussen de wal en het schip vallen. UdenPlus wil zich ook sterk maken voor projecten als 'muziek in de klas' en zwemlessen op school, omdat het de vorming van jeugdigen verbreed en omdat het kunnen deelnemen aan deze activiteiten dan niet afhankelijk is van het inkomen van de ouders. In ouderrijke buurten moeten beweegtuinen onderdeel gaan uitmaken van de inrichting van de buurt, zoals speeltuinen het straatbeeld mede bepalen in kinderrijke buurten.

UdenPlus is meer voorstander van een Volkscultuurfonds, van waaruit culturele activiteiten gefinancierd worden, dan van een ophoging van de subsidie voor Markant voor Volkscultuur. Het vergroot de keuzevrijheid van de instanties of stichtingen die het evenement organiseren. In het coalitieprogramma staat dat prestatieafspraken worden gemaakt met de bibliotheek en met Kunst & Co. Wat betekent dit concreet?

6. Sociaal Domein

De Wmo en de Jeugdwet raken elkaar beleidsmatig meer en meer. De komende jaren zal de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het zorgdomein verder toenemen. De scheiding tussen niet residentiële zorg en institutionele zorg zal daarbij nog minder strikt worden. Een en ander vraagt om één bestuurlijke regie voor de Wmo en de Jeugdzorg.

Zoals eerder aangegeven, staat UdenPlus het concept Buurtzorg voor, waarbij een hoge mate van betrokkenheid van buurtbewoners voor de veiligheid en de leefbaarheid van hun buurt en voor het welzijn van de buurtgenoten centraal staan. Initiatieven van buurten op dit gebied zullen omarmd en zo nodig gefaciliteerd moeten worden.

UdenPlus is van mening dat de ontwikkeling van buurtzorg een grotere slaagkans heeft als zorg- en welzijnsinstanties, waarmee de gemeente een subsidierelatie onderhoudt, een ondersteunende rol vervullen, zoals het instrueren van mantelzorgers en vrijwilligers, of het dienen als achterwacht in geval deskundigheden van de buurtgenoten tekortschieten. In de subsidiegrondslagen of voorwaarden voor inkoop van zorg moet de gemeente opnemen dat deze instanties deze rol vervullen.

UdenPlus is terughoudend in het verstrekken van subsidie voor apparatuur of voor investeringen in een gebouw. Het gaat ons om de doelgroepen die bereikt dienen te worden en de activiteiten die daarvoor worden ondernomen. Anders gezegd: UdenPlus is geen voorstander van inputfinanciering maar van outputfinanciering.

UdenPlus ziet niet in waarom een jeugdgemeenteraad zou moeten worden geformeerd. Dit voorstel van positieve discriminatie, overigens zonder formele status, past niet in een inclusieve samenleving en doet ook geen recht aan mogelijkheden van andere groeperingen in de Udense samenleving.

Daarenboven haalt het de nieuwe structuur van inspraak op het gebied van het Sociaal Domein onderuit.

UdenPlus ondersteunt het voorstel van het college om het aantal mfa's uit te breiden en ze, naar het voorbeeld van Muzerijk, een belangrijke voorziening in een wijk te laten zijn.

7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Zoals eerder aangegeven is UdenPlus voorstander van de inzet van de E-auto's voor de Udense burgers. Bij elke mfa zou een E-auto kunnen worden geplaatst om mensen uit de wijk die moeilijk ter been zijn naar de mfa te brengen.

UdenPlus steunt de voorstellen van het college m.b.t. carpoolen. De milieumaatregelen die het college voorstelt voor de agrarische sector hebben, anders dan de provincie aangeeft en veel naburige gemeenten als beleid hanteren, evenwel een te lange looptijd. UdenPlus roept het college op ook de agrarische sector niet te ontzien.

UdenPlus is voorstander van een jaarlijkse manifestatie op het gebied van 'gezond leven'. Particuliere Initiatieven op dit gebied moeten op de financiële steun van de gemeente kunnen rekenen.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De demografische ontwikkeling van Uden, de verandering van samenlevingsvormen en een toenemend aantal mensen in de samenleving die ondersteuning behoeven, vraagt om nieuwe woonconcepten, waaronder kleinere woningen en vormen van groepswonen met welzijnsvoorzieningen en beschikbare of bereikbare zorgondersteuning. Ook is UdenPlus voorstander van woningen voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Ook bij de fysieke (her)inrichting van buurten zal rekening gehouden moeten worden met een toenemend aantal medeburgers met oriëntatieproblemen. Dit vraagt om een diversiteit aan herkenningspunten en meer gecompartmenteerde wijken en buurten.

Veel senioren in Uden hebben behoefte aan meer rustbanken, vooral bij belangrijke voorzieningen. Het uitzicht moet gericht zijn op het publiek en niet op de parkeerplaats. Toiletmogelijkheden in het Udense centrum moeten

verruimd worden. Het tekort eraan houdt sommige mensen thuis in plaats van de deur uit te gaan.

Lelijke plekken in het Udens centrum lenen zich bij uitstek voor verzorgd en beschut wonen voor ouderen en voor woongelegenheden voor starters op de woningmarkt.

9. Bedrijfsvoering

UdenPlus pleit ervoor dat de gemeente en door de gemeente gesubsidieerde instellingen het internetgebruik van burgers bevordert door het aanbieden van scholing. In publieke gebouwen moet een gratis wifi-aansluiting mogelijk zijn.

UdenPlus vraagt zich af wat de keuze van de gemeente Oss om niet langer te participeren in een regionaal ICT traject voor gevolgen heeft voor de investeringen van Uden?

UdenPlus vraagt zich af de toegankelijkheid en veiligheid van het gemeentehuis aan de wettelijke eisen voldoen en of het calamiteitenplan van de gemeente, maar zeker ook van de vliegbasis Volkel op orde zijn.

10. Bestuur en dienstverlening

Zoals eerder aangegeven, is de installatie van een jeugdgemeenteraad voor UdenPlus een vorm van ongewenste positieve discriminatie. Een goede communicatie met huidige inspraak- of adviesorganen, waaronder gebiedsraden blijkt al moeilijk en heeft meer prioriteit.